

KÄELISE TEGEVUSE LIHTSUSTATUD AINEKAVA (1.-3.KLASSILE)

1. Õppe- ja kasvatuse eesmärgid

Käelise tegevusega taotletakse, et õpilane:

- 1) õpib tundma ning õigesti ja säästlikult kasutama materjale, töö- ja tehnilisi vahendeid;
- 2) õpib töötama suulise ja kirjaliku instruksiooni järgi;
- 3) õpib töötama teksti ja elementaarsete tööjooniste toel;
- 4) vaatleb ning võrdleb oma ja kaaslaste loomingut;
- 5) tunneb rõõmu oma kunstilisest tegevusest ja selle lõpptulemusest;
- 6) väärtustab enda ja kaasinimeste loomingut;
- 7) omandab vajalikud oskused;
- 8) arvestab töötamisel töötervishoiu ja ohutustehnika nõuetega;
- 9) õpib oma tööd kavandama, plaani järgi sooritama, kontrollima ning hindama;
- 10) arendab loovust ja esteetilist maitset;
- 11) õpib töötama üksi ning koos teistega.

2. Õppeaine kirjeldus

Käeline tegevus, mida õpitakse 1.–3. klassis, on 1. kooliastmes üheks aineks lõimitud kunst ja tööõpetus. Käelises tegevuses on õpilasel lihtsaid materjale kasutades võimalik väljendada oma tundeid turvalisel viisil. See on ainulaadne tee suhtlemiseks ja mõistmise saavutamiseks. Õppetundides maalitakse, joonistatakse, kleebitakse, meisterdatakse, voolitakse ja tegeldakse paljude teiste kunstilise eneseväljenduse vormidega sel määral kui õpilase loovus võimaldab. Käelises tegevuses ei ole vajalikud kunsti tegemise tehnilised oskused või varasemad kogemused. Oluline on loomise protsess ise – selle kaudu toimub õpilase arengu stimuleerimine ning emotsioonide väljendamine. Käeline tegevus on loov, võimaldab tunnete turvalist väljendamist, aitab õpilastel iseennast paremini tundma õppida, pakub rahulolu ja töö rõõmu.

3. Õppetöö rühasetused

Õppetöös tegutsetakse koos õpetajaga. Ühistegevuses õpitakse omandatud oskuste piires sooritama ülesannet ja teostama enesekontrolli:

- vaadeldakse ümbritsevaid esemeid ja näidiseid
- valitakse töövahendid ja -materjalid
- valmistatakse ette töökoht;
- täidetakse õpiülesanne
- jälgitakse töö lõpuleviimist ja soorituse puhtust
- korrastatakse oma töökoht.

Õppeviisidest on esikohal praktiline harjutamine ja didaktilised mängud. Käelise tegevuse tunnis aktiveeritakse olemasolevad teadmised esemete/olendite tunnustest ning kasutatakse neid kujutiste loomisel.

Käelise tegevuse tundides omandatakse esmased töö- ja korraharjumused ja õpitakse tundma töövahendeid, -materjale (sh jääkmaterjale) ning kasutama neid

ohutult ja säästlikult.

Õpilaste käeline tegevus toetub valdavalt praktilisele tegevusele ja lähiümbruse tajumisele. Õpetaja suunamisel õpitakse tajutavaid objekte eri meeltega (nägemine, kuulmine, haistmine, kompimine) vaatlema ja võrdlema, eri tunnuste alusel järjestama ja rühmitama. Tajukujutluste kujundamise/laiendamise eesmärgil õpetatakse märkama objekti värvust ja kuju ning oma töödes sobimatut (st reaalsusele mittevastavat) värvust ja kuju vältima. Teemat sissejuhatavates vestlustes tutvustatakse kujutatava objekti loomulikku keskkonda, inimtegevust (sh toimingute järjekorda). Vestlus toetub praktilisele tegevusele, piltide vaatlusele, seeriapiltide järjestamisele vms. Lisaks kujutlustele keskkonnast arendatakse oskust moodustada ja kasutada lauseid, laiendatakse sõnavara (eriti emotsioone väljendavad omadussõnad).

Praktilisi harjutusi sooritatakse töövahenditeta (joonistamine käe/jalaga õhus, laual, põrandal) ja erinevate vahenditega (kriidid, pliiatsid, pintsel jt). Kujundatakse õiget kehaasendit, pliiatsi jms hoidu ja käesurvet. Esmased töövahenditega harjutused tehakse suurtel pindadel: tõmmatakse jooni tahvlile ja A-3 formaadis paberile, värvitakse suuremaid pindu (nt suur ring) jne. Järk-järgult muutuvad tööformaadid ja värvitavad pinnad väiksemaks – nendel töötamine nõuab õpilaselt suuremat motoorset vilumust. Õpetatakse joonistama/maalima üksikobjekte ja objektide rühmi ettevalmistatud taustale või värvilisele paberile, esialgu orientiiride ja šabloonide abil. Tunnetustegevuse arenedes kujutatakse objekte silueti ja joone abil. Kujundatakse värvimisoskust (sh pliiatsi- ja pintslihoid, käesurve teadlik reguleerimine, kujutise kontuuri jälgimine). Tegevuse käigus õpitakse kuulama ja mõistma suulisi lihtkorraldusi, osalema dialoogis. Tegevuse verbaalne kommenteerimine ja kokkuvõtete tegemine on valdavalt õpetaja pädevuses. Tegevuste käigus suunatakse õpilasi viisakalt abi paluma ning kaaslasele abi osutama. Käelise tegevuse tundides kasutatakse ja kinnistatakse teistes ainetes (vene keel, matemaatika, loodusõpetus, tööõpetus) omandatud sõnavara, jälgitakse märgitud õppeainetes omandatavaid teadmisi ja oskusi.

4. Õppesisu

1. KLASS

Teema	Õppesisu/Õppetegevused	Õpitulemused	Märkused
Kujutamise- ja vormiõpetus. 30 tundi	Õppesisu: Objekti kujutamine šablooni või orientiiride abil:vaatlus- ja võrdlusoskuse, koordineerimise arendamine. Portree ja miimika: oma pere ja sõprade kujutamine, erinevate emotsioonide väljendamine töös. Modelleerimine ja erinevad materjalid: voolimine ja modelleerimine erinevatest materjalidest, sh jääkmaterjalid. Keskkond ja selle kujutamine: looduskeskkond ja aastaajad, linnaruum, kodukoht jne.	Õpilane: <ul style="list-style-type: none">• kujutab esemeid/olendeid orientiiride abil;• kasutab šablooni abivahendina;• joonistab šablooni abil kujundeid;• eristab kurba ja rõõmsat nägu;• eristab näidistelt nelja aastaega ja suudab neid töös kujutada õpitu piires;• voolib pehmest materjalist palli ja silindrit kasutades mõlemat kätt.	www.e-koolikott.ee www.miksike.ee www.opik.ee www.isetegija.net
Värvuskompositsiooni- ja perspektiiviõpetus.	Õppesisu: Põhivärvid ja nende segamisel saadud värvid. Värvide helestamine ja tumestamine: loodus- ja	Õpilane: <ul style="list-style-type: none">• tunneb ära ja nimetab õpitud värvi;	

30 tundi	<p>pildivaatlused, lähiümbruse värvitoonide leidmine ja nimetamine.</p> <p>Erinevate mustrite kujundamine, mängulised rütmiharjutused.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • helestab värve; • tõmbab jooni pintsli ja pliiatsiga vasakult paremale ja ülevalt alla; • kujundab mustrit orientiiride abil.
<p>Disain ja kirjaõpetus.</p> <p>10 tundi</p>	<p>Õppesisu:</p> <p>Ruumikujundus: klassi kaunistamine tähtpäevadeks, koostööoskuste arendamine.</p> <p>Kujunduskunst: raamatuillustratsioonide, kunstitööde vaatlus, kujundusnäiteid lähiümbrusest.</p> <p>Kirjakunst: tähemustrid ja täht kui mustrielement.</p>	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • täidab kunstiõpetuse ülesandeid koostegevuses, eeskuju ja näidise järgi; • moodustab tähtedest mustreid orientiiride abil; • leiab õpetaja suunamisel tekstile vastava kujunduse.
<p>Tehnikad ja materjalid.</p> <p>30 tundi</p>	<p>Õppesisu:</p> <p>Paberi- ja kartongitööd. Paberitükkide rebimine silma järgi. Paberi ribade, lõngajuppide lõikamine. Nelinurkse paberitüki voltimine pooleks ja neljaks: kaart, raamat, jõulukaunistus.</p> <p>Skulptuur: voolimine ja meisterdamine, tutvumine erinevate materjalidega, sh looduslik materjal. Plastiliinist/savist kujundite voolimine ja vormimine. Voolimise algvõtted: pigistamine, vajutamine, silumine, osadeks jaotamine, rullimine, veeretamine. Lihtsa üheosalise objekti voolimine. Maal: maalimine kattevärvidega individuaalsete ja ühistöödena.</p> <p>Graafika: templitrükk, materjalitrükk ja trükkimine näidise järgi.</p>	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tunneb õpitud kasutatava materjali ära (paber, plastiliin, savi, looduslik materjal jms); • võrdleb erinevaid materjale ja värvusi (pehme, kõva, hele, tume) ja nimetab nende nähtavaid ja kombitavaid omadusi õpetaja suunamisel; • rebib paberit eesmärgistatult; • lõikab silma järgi ning kontuuri (sirgjoon) mööda paberitükke ja ribasid, lõikab lõngajuppe; • liimib paberit; • voldib paberilehe pooleks ja neljaks ning ruudu diagonaalselt pooleks; • voolib rullimise, veeretamise ja lamendamise teel lihtsamaid kujundeid ja esemeid.
<p>Vestlused käelisest tegevusest.</p>	<p>Õppesisu:</p> <p>Töövahendid ja nende korrashoid: õige hoidmine, puhastamine, kasutamine ja turvalisus.</p> <p>Korrahajumused.</p>	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tunneb/nimetab kasutatavaid töövahendeid; • valmistab ette ja korrastab

5 tundi		õpetaja suunamisel oma töökoha; <ul style="list-style-type: none"> • hoiab korras oma koolitarbed ja välimuse; • hoiab puhtust; • märkab ilu; • kasutab ohutult töövahendeid ja materjale.
---------	--	--

Esimese klassi lõpuks õpilane:

- tunneb ära ja nimetab õpitud värvusi;
- tunneb õpitud kasutatava materjali ära (paber, plastiliin, savi, looduslik materjal jms);
- joonistab šablooni abil kujundeid;
- rebib paberit eesmärgistatult;
- lõikab silma järgi ning kontuuri (sirgjoon) mööda paberitükke ja ribasid;
- liimib paberit;
- voldib paberilehe pooleks ja neljaks ning ruudu diagonaalselt pooleks;
- voolib rullimise, veeretamise ja lamendamise teel lihtsamaid kujundeid ja esemeid.
- kujutab esemeid/olendeid orientiiride abil;
- valmistab ette ja korrastab õpetaja juhendamisel oma töökoha;
- täidab käelise tegevuse ülesandeid koostegEVuses, eeskujuga ja näidise järgi.

2. KLASS

Teema	Õppesisu/Õppetegevused	Õpitulemused	Märkused
Kujutamise- ja vormiõpetus. 20 tundi	Õppesisu: Objekti kujutamine šablooni või orientiiride abil:vaatlus- ja võrdlusoskuse, koordinatsiooni arendamine. Lihtsamate esemete, kujundite joonistamine šablooni järgi: puu, vaas, kala. Portree ja miimika: oma pere ja sõprade kujutamine, erinevate emotsioonide väljendamine töös. Modelleerimine ja erinevad materjalid: voolimise ja modelleerimine erinevatest materjalidest, sh jääkmaterjalid. Keskkond ja selle kujutamine: looduskeskkond ja aastaajad, linnaruum, kodukoht jne.	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • joonistab šablooni abil kujundeid, lõikab neid välja, liimib ja täiendab; • võrdleb 2-3 tajutava tunnuse alusel (värvus, kuju, suurus) näidiseid ja valminud kujutisi õpetaja suunamisel; • kujutab kõrvuti asetavaid sarnaseid figuure väiksemana ja suuremana; 	www.e-koolikott.ee www.miksike.ee www.opik.ee www.isetegija.net

		<ul style="list-style-type: none"> eristab kurba ja rõõmsat nägu ning oskab neid emotsioone töös edastada; kujutab tuttavat keskonda sellele omaste objektide kaudu; meisterdab tuttavast materjalist õpetaja.
Värvuskompositsiooni- ja perspektiiviõpetus. 25 tundi	Õppesisu: Põhivärvid ja nende segamisel saadud värvid. Värvide helestamine ja tumestamine: loodus- ja pildivaatlused, lähiümbruse värvitoonide leidmine ja nimetamine. Erinevate mustrite kujundamine, mängulised rütmiharjutused.	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> leiab paberilehel ja pildipinnal otsitava õpetaja juhendamisel; segab põhivärvidest teise astme värve näidise järgi; leiab lähiümbruses erineva heledusastmega värvitoone ja nimetab neid; kujundab mustrit erinevates tehnikates eeskuju ja näidiste järgi.
Disain ja kirjaõpetus. 20 tundi	Õppesisu: Ruumikujundus: klassi kaunistamine tähtpäevadeks, koostööoskuste arendamine. Kujunduskunst: raamatuillustratsioonide, kunstitööde vaatlus, kujundusnäiteid lähiümbrusest. Kirjakunst: tähemustrid ja täht kui mustrielement.	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> täidab kunstiõpetuse ülesandeid koostegevuses, eeskuju, näidise ja omandatud oskuste piires suulise korralduse järgi; kujundab piiratud pinnale mustrit; kujundab teemakohast õnnitluskaarti.
Tehnikad ja materjalid. 35 tundi	Õppesisu: Materjalide äratundmine etaloni ja nimetuse järgi. Lihtsamate esemete voltimine paberist: ümbrik, märkmik, lehvik, linnuke. Kujundite lõikamine joone järgi. Skulptuur: voolimine ja meisterdamine, tutvumine erinevate materjalidega, sh looduslik materjal. Plastiliinist/savist kujundite voolimine ja vormimine. Voolimise algvõtted: pigistamine, vajutamine, silumine, osadeks jaotamine, rullimine, veeretamine. Mitme osalise kujundi voolimine. Maal: maalimine kattevärvidega individuaalsete ja	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> tunneb õpitud kasutatava materjali ära (paber, plastiliin, savi, looduslik materjal jms); võrdleb erinevaid materjale ja värvusi (pehme, kõva, hele, tume) ja nimetab nende nähtavaid ja kombitavaid omadusi; kasutab joonlauda sirgjoone tõmbamiseks (äbi ühe ja kahe

	<p>ühistöödena. Graafika: templitrükk, materjalitrükk ja trükkimine näidise järgi.</p>	<p>punkti;</p> <ul style="list-style-type: none"> • teeb voltimise teel lihtsamaid esemeid; • lõikab õhukest riidet silma järgi; • kasutab õpitud voolimisvõtteid (veeretamine, rullimine, lamendamine, venitamine, pigistamine jms) sõltuvalt eesmärgist.
<p>Vestlused käelisest tegevusest.</p> <p>5 tundi</p>	<p>Õppesisu: Töövahendid ja nende korrashoid: õige hoidmine, puhastamine, kasutamine ja turvalisus. Korraharjumused.</p>	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tunneb/nimetab kasutatavaid töövahendeid; • valmistab ette ja korrastab õpetaja suunamisel oma töökoha; • hoiab korras oma koolitarbed ja välimuse; • hoiab puhtust; • märkab ilu; • kasutab ohutult töövahendeid ja materjale.

Teise klassi lõpuks õpilane:

- tunneb/nimetab kasutatavaid töövahendeid ning materjale;
- teeb voltimise teel lihtsamaid esemeid;
- joonistab šablooni abil kujundeid, lõikab neid välja, liimib ja täiendab;
- lõikab õhukest riidet silma järgi;
- kasutab õpitud voolimisvõtteid (veeretamine, rullimine, lamendamine, venitamine, pigistamine jms) sõltuvalt eesmärgist;
- leiab paberilehel ja pildipinnal otsitava (õpetaja juhendamisel);
- kujutab kõrvutiasetsevad sarnaseid figuure väiksemana ja suuremana;
- võrdleb 2–3 tajutava tunnuse alusel (värvus, kuju, suurus) näidiseid ja valminud kujutisi õpetaja suunamisel;
- valmistab ette ja korrastab õpetaja suunamisel oma töökoha;
- täidab käelise tegevuse ülesandeid koostegevuses, eeskuju, näidise ja omandatud oskuste piirides suulise korralduse järgi.

3. KLASS

Teema	Õppesisu/Õppetegevused	Õpitulemused	Märkused
Kujutamise- ja vormiõpetus. 20 tundi	Õppesisu: Inimese kujutamine paigal ja liikumises näidismudelite ja skeemjooniste kasutamine. Loomade, lindude jt eluolendite kujutamine. Modelleerimine ja erinevad materjalid: voolimine ja modelleerimine erinevatest materjalidest. Keskkond ja selle kujutamine: erinevad keskkonnad ja looduskaitse. Kujutamine ruumis ja tasapinnal, erinevate tehnikare kasutades.	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • kujutab loomi, linde jt elusolendeid neile iseloomulikus asendis; • märkab õpetaja suunamisel esemete ja figuuride detaile, täiendab kujutist; • meisterdab looduslikust materjalist õpetaja abiga; • kasutab erinevaid materjale. 	www.e-koolikott.ee www.miksike.ee www.opik.ee www.isetegija.net
Värvuskompositsiooni- ja perspektiiviõpetus. 25 tundi	Õppesisu: Põhivärvid ja nende segamine värviringi alusel. Värvisümboolika. Piiratud ja piiramata pind. Objekti ja tausta seos. Objekti kujutamine: ees, taga, keskel. Elemendi esiletõst suuruse ja värvi abil.	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • jälgib mustrit; • võrdleb ja iseloomustab õpetaja suunamisel kahte kujutist tajutavate tunnuste alusel; • väljendab kujutiste paiknemist pildiruumis. 	
Disain ja kirjaõpetus. 5 tundi	Õppesisu: Ruumikujundus: klassi/kooli kaunistamine tähtpäevadeks, koostöö planeerimine. Kirjakunst: nimetähtede kujundamine. Asja meisterdamine paberist või muust materjalist ja disain.	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • valmistab tähtpäevalisi ruumikaunistusi. 	
Tehnikad ja materjalid. 30 tundi	Õppesisu: Materjalide äratundmine etaloni ja nimetuse järgi. Paberi rebimine, lõikamine ja voltimine. Savi voolimine erinevate võtetega. Erinevad mustrid. Maal: kattevärvide ja akvarellide kasutamine ning õige pintli valik. Graafika: tutvumine erinevate trükitehnikatega. Voltimine eeskuju järgi paberist. Kujundite välja lõikamine paberist, õhemast kartongist. Õmblemise algõpetus.	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • oskab iseloomustada materjale, töövahendeid ja teab nende otstarvet; • oskab valida tööks vajalikud töövahendid; • valib töövõtteid lähtuvalt materjalist; • kasutab šablooni; • kasutab materjali ökonoomselt; • lõikab kääridega mitmesuguseid kujundeid paberist, õhemast kartongist ja riidest; • eristab kattevärvi ja akvarelli; 	

		<ul style="list-style-type: none"> • kasutab tuttavaid abivahendeid õpiülesannete täitmisel.
Kodundus. 20 tundi	Õppesisu: Arutelu hubase kodu kui perele olulise väärtuse üle. Ruumide korrastamine ja kaunistamine. Riiete ning jalatsite korrashoid. Isiklik hügieen. Tervislik toiduvalik. Lihtsamate toitude valmistamine. Laua katmine, kaunistamine ja koristamine Viisakas käitumine. Säästlik tarbimine.	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • teab, kuidas luua ning tarbida säästvalt; • niidistab nõela, teeb sõlme; • õmbleb riidele kahe auguga nõöpi; • teab isikliku hügieeni vajalikkust ning hoolitseb oma välimuse ja rõivaste eest; • õpetaja suunamisel valmistab lihtsamad toidud; • kattab ja koristab lauda; • arvestab ühiselt töötades kaaslastega ja järgib viisakusreegleid.
Vestlused käelisest tegevusest. 5 tundi	Õppesisu: Töövahendid ja nende korrashoid: õige hoidmine, puhastamine, kasutamine, ja puhastamine, turvalisus. Korraharjumused.	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • tunneb ohutusnõudeid; • tunneb/nimetab kasutatavaid töövahendeid; • valmistab ette ja korrastab oma töökoha.

Kolmanda klassi lõpuks õpilane:

- kasutab ohutult töövahendeid ja materjale;
- nimetab kasutatud materjalide omadusi (suunamisel);
- valib töövõtteid lähtuvalt materjalist;
- kasutab šablooni;
- kasutab materjali ökonoomselt;
- valmistab voltimise teel lihtsamaid kujundeid;
- mõõdab paberil pikkusi täissentimeetrites;
- lõikab kääridega mitmesuguseid kujundeid paberist, õhemast kartongist ja riidest;
- paneb niiti nõelasilmast läbi;
- õmbleb riidele kahe auguga nõöpi;

- valmistab tähtpäevalisi ruumikaunistusi;
- kujutab loomi (jt elusolendeid) neile iseloomulikus asendis;
- märkab õpetaja suunamisel esemete ja figuuride detaile, täiendab kujutist;
- järgib mustri rütmi;
- võrdleb ja iseloomustab õpetaja suunamisel kahte kujutist tajutavate tunnuste alusel, väljendab kujutiste paiknemist pildiruumis;
- korrastab oma töökohta;
- täidab käelise tegevuse ülesandeid eeskuju, näidise ja omandatud oskuste piirides suulise korralduse järgi.

5. Hindamine

Hindamisel lähtutakse kooli õppekava üldosa sätetest. Hindamise eesmärk on anda õpilasele motiveeritud tagasisidet. Hindamisel on oluline tunnustada lahenduste erinevusi ja väärtustada õpilase isikupära. Käelise tegevuse hindamisel on oluline nii õpetaja sõnaline hinnang, hinne kui ka õpilase enda hinnang oma tööle. Hinnatakse:

- 1) kavandamist ja planeerimist (originaalsust, iseseisvust, oskust põhjendada tehtud otsuseid/valikuid);
- 2) valmistamist (materjalide ja töövahendite kasutamise oskust, omandatud teadmiste rakendamist praktikas, tööohutusnõuete ja hügieenireeglite järgimist, iseseisvust, koostööoskust);
- 3) töö tulemust (kavandatu õnnestumist, viimistlust ja kvaliteeti, töö õigeaegset valmimist, esitlemise oskust);
- 4) õpilase arengut, püüdlikkust.